

PROGRAM WYCHOWAWCZY
III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI
IM. C. K. NORWIDA W KIELCACH
ROK SZKOLNY 2012/2013

*„ Największą mądrością jest umieć jednoczyć, nie rozбивać”
Kardynał Stefan Wyszyński*

Wychowanie to nie okazjonalna akcja, nie kilka apeli szkolnych, kilka programów profilaktycznych „wdrożonych w szkole” i parę „przerobionych” tematów na lekcjach. To świadome, zaplanowane, celowe, a zarazem realistyczne działanie całej społeczności szkolnej, zakładające również współpracę z najbliższym środowiskiem ucznia. I to współpracę na tyle atrakcyjną, by była angażująca. W wychowaniu trzeba umieć się porozumiewać, poprosić o pomoc i samemu pomagać, bo razem można działać o wiele więcej.

Szkolny Program Wychowawczy powstał zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 21 maja 2001 r. Szybko rozwijający się współczesny świat stawia młodym ludziom coraz wyższe wymagania. Zmusza do wykazywania się szeroką wiedzą, umiejętnościami i dojrzałością emocjonalną. Odpowiedzialność za przygotowanie młodych do aktywnego uczestniczenia w budowaniu nowoczesnego i wartościowego świata spoczywa między innymi na szkole.

Uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły są:

- Regulamin oceniania zachowania - zgodnie z Rozporządzeniem MENiS
- Kalendarz uroczystości, apeli, konkursów szkolnych
- Plan wycieczek klasowych

Program Wychowawczy:

Cel ogólny	Zadania szczegółowe	Podjęmowane działania	Formy realizacji
1) ROZWÓJ INTELKTUALNY UCZNIÓW Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB UCZNIÓW ZDOLNYCH	<ul style="list-style-type: none"> - dbałość o rozwój intelektualny uczniów z uwzględnieniem prawideł efektywnego nauczania i konieczności różnicowania treści kształcenia - wyzwalanie aktywności poznawczej uczniów - inspirowanie i tworzenia klimatu twórczych poszukiwań - uczenie współodpowiedzialności za proces kształcenia - kształcenie postawy życiowej 	<p>a) kształcenie wielopoziomowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie i różnicowanie poziomu trudności materiału oraz zakresu przekazywanych treści edukacyjnych do potrzeb uczniów - dobór odpowiednich metod nauczania do rozpoznanych stylów uczenia się i profilu inteligencji wielorakich podopiecznych (zał.) - czuwanie nad przebiegiem pracy i kontrola stopnia opanowania nowych, trudniejszych treści - stopniowe zwiększanie wymagań, nieprzekraczających możliwości ucznia - stosowanie zróżnicowanych metod przekazu 	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje przedmiotowe - godziny wychowawcze - zajęcia na temat skutecznego uczenia się - zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań - indywidualna praca z uczniem - organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej ze szczególnym uwzględnieniem pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

	<p>charakteryzującej się szacunkiem do nauki, rozwojem o własne zainteresowania oraz dążeniem do realizacji marzeń i ustalonych celów życiowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznanie predyspozycji uczniów - pogłębianie wiedzy uczniów o sobie - wzmacnianie adekwatnej samooceny uczniów 	<p>informacji</p> <p>b)praca z uczniem zdolnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie indywidualnych programów edukacyjnych i ich ewaluacja - wzbogacanie – przystosowanie nauczania do możliwości intelektualnych ucznia poprzez zwiększenie intensywności jego pracy, poszerzenie zakresu wiedzy, dostarczanie w trakcie nauki większej liczby zadań - akceleracja (przyśpieszanie) – szybsze przerabianie materiału - doradztwo - inspirowanie, budzenie zainteresowania poprzez angażowanie motywacji wewnętrznej (poznawczej i emocjonalnej) - czerpanie z bogactwa środków dydaktycznych, audiowizualnych, multimedialnych i dbanie o dostępność do nich - włączenie do procesu kształcenia metod aktywizujących - prowadzenie dodatkowych rozmów z uczniami - organizacja kół zainteresowań - przydzielanie partii materiału do samodzielnego opracowywania i wykorzystania podczas prowadzenia fragmentu lekcji (uczeń w roli asystenta nauczyciela) - systematyczne przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach przedmiotowych i olimpiadach - proponowanie literatury uczniom o indywidualnych potrzebach i zainteresowaniach - wzmacnianie poczucia wartości, zachęcanie do rozwoju i samorealizacji z jednoczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> - konsultacje - naukowe inicjatywy pozaszkolne - współpraca z UJK - konkursy, olimpiady, zawody sportowe - współpraca z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką - kontakt z pedagogiem - zebrania z rodzicami, - indywidualne rozmowy z rodzicami - zajęcia z pedagogami i psychologami MZPPP
--	--	--	--

		<p>czuwaniem, by nie doszło do niekorzystnych wychowawczo postaw jednostek zdolnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z rodzicami <p>c) doradztwo edukacyjno - zawodowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonanie diagnozy predyspozycji zawodowych - rozmowy z uczniami na temat ich predyspozycji - zapoznanie uczniów z czynnikami trafnego wyboru zawodu - zaktywizowanie do poszukiwania właściwego zawodu i dalszej drogi życiowej (kształcenia) - poznanie zainteresowań uczniów - organizowanie wycieczek z zakresu orientacji szkolno-zawodowej (współpraca z M.Z.P.P.P., szkołami wyższymi, biurem pracy; korzystanie z oferty targów edukacyjnych) - prowadzenie zajęć umożliwiających samopoznanie, odkrycie mocnych i słabych stron uczniów - organizowanie dyskusji z zakresu poradnictwa zawodowego, zespołowe rozwiązywanie problemów 	
<p>2) WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH UCZNIÓW Z TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ Z</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie bezpośrednich przyczyn trudności szkolnych uczniów - dbanie o prawidłowe postawy uczniów wobec nauki - wzbudzenie motywacji szkolnej uczniów 	<p>a) Praca z uczniem z niepełnosprawnością</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonanie diagnozy niepowodzeń szkolnych: zapoznanie się z dostępną dokumentacją specjalistyczną i szkolną, przeprowadzenie wywiadu z rodzicami - opracowanie programów edukacyjno – 	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje przedmiotowe - godziny wychowawcze - zajęcia rewalidacyjne - praca nauczycieli wspomagających w klasach integracyjnych

<p>UWZGLĘDNIENIEM UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI ORAZ ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapobieganie opuszczaniu zajęć lekcyjnych - stworzenie możliwości wszechstronnego rozwoju uczniów - wyrównywanie braków w wiadomościach i umiejętnościach uczniów 	<p>terapeutycznych dla uczniów niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie i doradztwo - udzielanie wsparcia psychologiczno – pedagogicznego - indywidualizacja pracy z uczniem – dostosowanie metod i form pracy do możliwości psychofizycznych ucznia - rozpoznawanie potencjalnych możliwości ucznia (wzmacnianie mocnych stron osobowości ucznia, nagradzanie starań i ich efektów) - rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów i określenie sposobów ich zaspakajania <p>b) Pomoc uczniom ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznanie przez Zespół ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej specyficznych trudności w uczeniu się - kierowanie uczniów z symptomami specyficznych trudności w uczeniu się na badania psychologiczno – pedagogiczne (w razie potrzeb) - opracowanie programów wsparcia uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się udzielanie wsparcia w sferze emocjonalno – społecznej poprzez wzmacnianie samooceny i poczucia własnej wartości oraz okazywanie uznania dla pozaszkolnych osiągnięć uczniów, zachęcanie ich do rozwijania zainteresowań - opracowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych (IPET) dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - zakładanie kart indywidualnych potrzeb (KIP) i opracowywanie planu działań wspierających 	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z pedagogiem - biblioterapia - zajęcia dodatkowe (dydaktyczno-wyrównawcze, specjalistyczne w ramach organizowanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze specjalistycznymi potrzebami edukacyjnymi). - imprezy szkolne i klasowe - konsultacje dla uczniów z dysleksją - współpraca z MZPPP - spotkania z rodzicami
---	---	---	---

		<p>(PDW) dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej w tym poradni specjalistycznej lub dla uczniów, wobec których nauczyciel, wychowawca lub specjalista stwierdził potrzebę objęcia go pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wynikająca z przeprowadzonych działań pedagogicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> -dokonanie przez Zespół oceny efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielonej uczniowi oraz wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniając ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej -określenie przez Zespół wniosków i zaleceń do dalszej pracy z uczniem, a w razie potrzeby dokonanie modyfikacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego <p>c) Podniesienie frekwencji uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualne omawianie przyczyny nieobecności ucznia – rozmowa na temat przyczyn i wspólne szukanie rozwiązania - zapoznanie się z sytuacją rodzinną ucznia - zaproszenie rodziców do szkoły i nawiązanie z nimi pozytywnego kontaktu - zapoznanie rodziców ze sposobem informowania szkoły o usprawiedliwionej nieobecności określonym w statucie szkoły - przepływ informacji na temat frekwencji uczniów w zespole nauczycieli uczących w danej klasie - egzekwowanie frekwencji uczniów na zajęciach edukacyjnych zgodnie z zapisem w statucie szkoły - egzekwowanie poczucia obowiązkowości 	
--	--	---	--

		<p>i punktualności</p> <p>d) Przywrócenie właściwej motywacji do nauki</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie zadań do możliwości uczniów - konsekwentne ocenianie pracy uczniów według kryteriów określonych w P.S.O., przedstawionych na pierwszej lekcji danego przedmiotu - właściwe nagradzanie i wzmacnianie uczniów za podejmowanie nowych działań, inicjatywę, ciekawość, umiejętność stawianie sobie realistycznych celów i właściwe planowanie aktywności - stwarzanie uczniom możliwości poprawienia oceny - rozwijanie umiejętności swobodnego poruszania się po źródłach informacji, tj.: Internet, encyklopedie, leksykony, czasopisma – korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej - stymulowanie twórczości uczniów - rozwijanie umiejętności wyszukiwania i selekcjonowania informacji - docenianie różnych umiejętności uczniów poprzez angażowanie ich w rozmaite zadania – odkrywanie dobrych stron uczniów - nagradzanie i wzmacnianie zaangażowania a nie efektu danej pracy 	
3) ROZWÓJ KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH UMOŻLIWIĄCYCH	- kształtowanie prawidłowych postaw i relacji rówieśniczych wynikających ze specyfiki szkoły integracyjnej	<p>a) rozpoznanie społecznego dostosowania uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie poziomu akceptowania uczniów przez grupę rówieśniczą, zdiagnozowanie pozycji ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze - lekcje przedmiotowe - warsztaty z zakresu rozwoju emocjonalnego, umiejętności

<p>PRAWIDŁOWE FUNKCJONOWANIE W RELACJACH INTERPERSONAL- NYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnianie więzi klasowych - wspieranie uczniów odrzuconych i nieakceptowanych - kształtowanie odpowiedzialności i szacunku do innych ludzi - kształtowanie i rozwijanie umiejętności społecznych, psychospołecznych oraz autokreacyjnych - wzbogacanie wiedzy o sobie i różnych zjawiskach społecznych - rozwijanie sfery emocjonalnej - kształtowanie u uczniów szacunku wobec norm życia społecznego - kształtowanie postaw prospołecznych - kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów, wyrażania własnego zdania i radzenia sobie w sytuacjach trudnych - wspieranie samorządności - kształtowanie umiejętności brania udziału w dyskusji, negocjacji i porozumiewania się z zachowaniem norm prawidłowego komunikowania się 	<p>w grupie poprzez zastosowanie badania socjometrycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie diagnozy samopoczucia ucznia w klasie – ankieta (zał.) <p>b) kształtowanie umiejętności funkcjonowania w zespole</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowanie w klasie relacji uczniowskich opartych na współpracy, sympatii, szacunku i wzajemnej akceptacji - omówienie z uczniami różnych typów niepełnosprawności w celu zapoznania ich z możliwościami i ograniczeniami wynikającymi z danego rodzaju niepełnosprawności - stwarzanie sytuacji do wspólnego działania podczas imprez klasowych i szkolnych - trening konkretnych zachowań mogących zwiększyć prawdopodobieństwo sukcesu w relacjach z innymi oraz osiągnięcie zadowolenia z roli w grupie - nauka aktywnego słuchania - uczenie obrony swojego zdania i uzasadniania własnego poglądu <p>c) udział w życiu społecznym szkoły</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów ze specyfiką szkoły integracyjnej - podejmowanie inicjatyw na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego oraz pracy zespołowej - wdrażanie uczniów do dbałości o porządek i czystość w szkole - zachęcanie uczniów do współorganizowania imprez klasowych i pozaklasowych - aktywizowanie uczniów do udziału w życiu 	<p>komunikacyjnych i asertywnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia specjalistyczne w ramach organizowanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - wycieczki i imprezy szkolne - zajęcia integracyjne dla klas pierwszych prowadzone przez pedagoga i psychologa z MZPPP - zajęcia z pedagogiem - zajęcia rewalidacyjne - akcje charytatywne - obóz integracyjny - biblioterapia - aktywność biblioteczna
--	---	---	---

		<p>klasowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - angażowanie uczniów do udziału w imprezach i akcjach społecznych organizowanych przez SU, inne organizacje szkolne oraz pozaszkolne <p>d) kształtowanie umiejętności kontaktu z ludźmi poprzez dbanie o rozwój emocjonalno – społeczny ucznia</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie umiejętności rozpoznawania możliwości drugiego człowieka i udzielania pomocy w zaistniałych trudnościach - uczenie akceptacji dla poglądów drugiego człowieka - przekazywanie wiedzy na temat pozytywnych i negatywnych emocji oraz sposobów radzenia sobie w przypadku pojawiających się trudności - rozwijanie empatii, uwrażliwienie na krzywdę ludzką, nauka dostrzegania potrzeb drugiego człowieka - nauka asertywnych zachowań jako alternatywnych do zachowań agresywnych - nauka radzenia sobie z uczuciem złości, agresji, strachu - udzielanie pomocy w radzeniu sobie ze stresem - uczenie radzenia sobie z niepowodzeniami - wzmacnianie odporności psychicznej, koncentracji uwagi oraz adekwatnej samooceny - uczenie umiejętności opanowywania emocji w kontaktach interpersonalnych i społecznych - stwarzanie okazji do uczestnictwa w akcjach charytatywnych - prowadzenie zajęć poświęconych doskonaleniu umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji oraz analizie pozytywnych i negatywnych 	
--	--	---	--

		wartości	
4) ROZWÓJ ZDROWOTNY UCZNIA	<ul style="list-style-type: none"> - propagowanie higienicznego stylu życia - promowanie zasad właściwego odżywiania - kształtowanie sprawności fizycznej - zapobieganie chorobom społecznym (AIDS, rak, nerwice, uzależnienia) - profilaktyka przedwczesnej inicjacji seksualnej - kształtowanie właściwego podejścia do stereotypów atrakcyjności - uczenie odpowiedzialności za konsekwencje życia seksualnego 	<p>a) promocja zdrowego trybu życia</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych - zapoznanie uczniów z zasadami właściwego odżywiania - omówienie objawów i konsekwencji zaburzeń odżywiania (anoreksja, bulimia, otyłość) - informowanie o zagrożeniach chorobami, wskazywanie zależności między chorobami a stylem życia - zapoznanie z konsekwencjami związanych z inicjacją seksualną - kształtowanie szacunku dla potrzeb (w tym: seksualnych), wartości i uczuć własnych oraz drugiego człowieka - informowanie o zapobieganiu rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych <p>b) wspomaganie prawidłowego rozwoju psychofizycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznanie stanu zdrowia uczniów - egzekwowanie od uczniów z chorobą przewlekłą konsekwentnego przestrzegania zaleceń lekarskich - zachęcanie uczniów do organizowania aktywnych form spędzania wolnego czasu - organizowanie zajęć sportowo - rekreacyjnych - profilaktyka stresu 	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze - lekcje przedmiotowe - realizacja zadań programu profilaktycznego - zajęcia z pedagogiem - pogadanki o tematyce zdrowotnej, propagujące zdrowy tryb życia - prezentacja tematycznych filmów, artykułów, literatury - zajęcia pozalekcyjne
5) ROZWÓJ MORALNY UCZNIA	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie postawy obywatelskiej i patriotycznej przy jednoczesnym otwarciu na wartości kultury europejskiej 	<p>a) świadomość i postawa patriotyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów z historią i tradycją szkoły - zapoznanie uczniów z historią i kulturą własnego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze - lekcje przedmiotowe - uroczystości szkolne i pozaszkolne związane z obchodami świąt

	<ul style="list-style-type: none"> - wpajanie szacunku dla tradycji, historii i symboli narodowych - kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej - kształtowanie umiejętności dokonywania oceny własnych zachowań i odwagi cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wzbogacanie wiedzy uczniów na temat sylwetki i ideałów patrona szkoły - proponowanie literatury na temat historii i tradycji narodowych - stawianie wymagań w zakresie właściwej postawy wobec symboliki narodowej, ceremoniału państwowego i tradycji szkolnej - aktywny udział uczniów w organizowaniu uroczystości szkolnych b) kultura europejska - zapoznanie z dziejami Europy - ukazanie związków Polski z Europą oraz miejsca i roli Polski w integrującej się Europie - zapoznanie uczniów z instytucjami i organizacjami integracji europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - narodowych i religijnych - okolicznościowe akademie i apele - działania Samorządu Szkolnego - wystawy rocznicowe
6) WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI	<ul style="list-style-type: none"> - nawiązanie dobrych relacji wzajemnych nauczycieli i rodziców w celu zapewnienia wszechstronnego rozwoju uczniów i jak najlepszego przygotowania ich do życia w społeczeństwie - kształtowanie u rodziców umiejętności precyzowania swoich oczekiwań i potrzeb wobec szkoły - kształtowanie u rodziców postawy odpowiedzialności za niepowodzenia procesu wychowawczego - wzajemne poznanie i wypracowanie wspólnego schematu postępowania 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami - informowanie rodziców o zasadach oceniania wewnątrzszkolnego - zaznajomienie rodziców z przepisami i zasadami dotyczącymi przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów - umożliwienie rodzicom wglądu w dokumenty dotyczące działania szkoły (statut szkoły, dokumentacja przebiegu nauczania, itp.) - zapoznanie rodziców z działaniami szkoły wynikającymi ze szkolnego programu wychowawczego i programu profilaktyki - zachęcanie rodziców do korzystania z pomocy psychologicznej – pedagogicznej na terenie szkoły - umożliwienie rodzicom udziału w posiedzeniach Zespołu ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze 	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualne spotkania - dni otwartej szkoły - prelekcje - pogadanki tematyczne - spotkania Rady Rodziców

		<p>specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie przez Zespół zalecanych form, sposobów i okresu udzielania uczniom pomocy - wspólne opracowanie przez rodziców, nauczycieli i specjalistów planu działań wspierających (PDW) lub indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET) - dokonanie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem efektywności udzielanej pomocy - ocenianie efektywności w/w pomocy - wskazywanie rodzicom miejsc i osób wspierających oddziaływania dydaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze rodziny i szkoły - zawiadamianie rodziców o postępach i trudnościach wychowawczych uczniów, w nauce, ich przyczynach, zachowaniu uczniów oraz specjalnych uzdolnieniach ich dzieci (zebrania z rodzicami, rozmowy telefoniczne i okazjonalne) - angażowanie rodziców do współpracy i aktywnego udziału w procesie nauczania i wychowania - doradzanie rodzicom, w jaki sposób mogą pomóc swoim dzieciom w równomiernym rozwoju wszystkich obszarów osobowości: intelektualny, społeczny i emocjonalny poprzez zachęcanie swoich dzieci do kontaktów z rówieśnikami, uczenie ich współpracy, wzmacnianie umiejętności interpersonalnych - stosowanie na spotkaniach z rodzicami zasad skutecznej komunikacji (zał.) - omawianie problemów ucznia na indywidualnym spotkaniu, bez obecności innych rodziców 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - przedstawianie rodzicom celowości działań nauczyciela - zachęcanie rodziców do dzielenia się przemyśleniami na temat omawianych zagadnień - rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców - szukanie rozwiązań z rodzicami dotyczących indywidualnych możliwości ucznia - uzgodnienie wspólnych wartości, celów oraz zaplanowanie i skoordynowanie działań 	
--	--	---	--

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁ. 1 Scenariusze godzin wychowawczych.

Temat zajęć: Pomysł na siebie i swoje życie.

Czas: 5 x 2h

Cele operacyjne:

- pogłębianie wiedzy o sobie
- ustalenie celów życiowych

- zarysowanie drogi życiowej

Metody: eksperymentalna

Formy: praca w grupie

Środki dydaktyczne: plansze, pisaki, arkusze papieru itp.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza I: Samopoznanie i trening komunikacji interpersonalnej

W czasie spotkań młodzież zachęcana pytaniami, sugestiami osoby prowadzącej zajęcia opowiada o sobie, o swoich zdolnościach, zainteresowaniach oraz sukcesach i porażkach z ostatniego roku w różnych obszarach życia.

Dziewczęta i chłopcy dzielą się swoimi doświadczeniami dotyczącymi pokonywania kompleksów, lęków, strategiami radzenia sobie z trudnościami w nauce, w stosunkach z rodzicami, rówieśnikami, sympatiami itp.

W końcowej części zajęć uczniowie przygotowują plakaty, na które nanoszą, obok zarysu własnej postaci, swoje „plusy” i „minusy”. Plakaty są przechowywane przez wychowawcę, gdyż będą przydatne w dalszej części zajęć.

Na zakończenie spotkania osoba prowadząca prosi uczestnik o zastanowienie się nad swoimi ideałami osobowymi.

Faza II: Wstępne projektowanie drogi życiowej

W czasie spotkania młodzież opowiada o swoich ideałach osobowych. Niekiedy są nimi osoby z rodziny, postacie z życia politycznego, twórcy kultury, postacie fikcyjne, bohaterowie książek, filmów i inni. Każdy uczestnik spotkania jest proszony o wyjaśnienie, dlaczego dana postać jest jego ideałem. Na tej podstawie młodzież dyskutuje o zaletach swoich „idoli” i o ich ewentualnych wadach.

W dalszej części zajęć dziewczęta i chłopcy przygotowują plakaty, na których zapisują cechy pozytywne i cechy negatywne pokazanych ideałów osobowych. Pod koniec spotkania proszeni są o zastanowienie się nad swoimi planami na najbliższe pięć lat.

Faza III: Konceptualizacja najbliższej przyszłości

Młodzież wypowiada się na temat oczekiwań na najbliższy okres życia. Wskazuje ważne dla niej cele i dyskutuje możliwości jej osiągnięcia. Uczestnicy spotkania ustalają, co już zrobili, aby przybliżyć się do nich i co mogą zrobić w kolejnych odcinkach czasu (dzisiaj, jutro, za tydzień itd.).

W końcowej części spotkania każdy tworzy schemat graficzny przedstawiający strukturę swoich celów na najbliższe pięć lat. Schemat ma postać piramidy, u podstawy której wpisywane są cele najbliższe, a na kolejnych poziomach cele na następne, coraz odleglejsze lata. Obok piramidy wpisywane są już podjęte działania przybliżające do osiągnięcia poszczególnych celów.

Na zakończenie spotkania osoba prowadząca prosi uczestników o zastanowienie się nad całą swoją przyszłością.

Faza IV: Konceptualizacja całej drogi życiowej

Uczestnicy dzielą się swoimi przemyśleniami na temat tego, co jest w życiu ważne i uzasadniają prezentowane stanowiska. Dyskutują nad warunkami koniecznymi do zrealizowania własnych oczekiwań, dostępnymi środkami i sposobami działania, odnosząc je do swoich indywidualnych możliwości.

Każdy przeprowadzą krytyczną analizę swoich wyobrażeń na temat osobistej przyszłości, biorąc pod uwagę dotychczasowe dokonania i możliwości oraz stara się określić kierunki pracy nad sobą przybliżające do wskazanych oczekiwań.

Na koniec, uczestnicy przedstawiają graficznie swoją projektowaną drogę życiową, dzielą ją na 10 – letnie odcinki, na które nanoszą poszczególne oczekiwania i działania do nich wiodące.

Na zakończenie cykli warsztatów uczestnicy korygują schemat własnej osoby: modyfikują „plusy” i „minusy”, odnosząc je do własnych planów na przyszłość.

POMOCE GRAFICZNE:

Faza I:

--	--

MOJE MINUSY	MOJE PLUSY
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Faza II:

- Do kogo chciałbym (podobna)?
- Jaki jest mój idol?

(chciałabym) być podobny

Jakie jego cechy podobają mi się?	Jakie mankamenty dostrzegam u wybranej postaci?

Faza III:

Moje plany na najbliższe pięć lat

się, czy dobrze zrozumieliśmy informację, skupienie, koncentracja uwagi);

- Dlaczego nie należy wierzyć plotkom? (w wyniku zniekształceń informacji przekazywane drogą ustną pokazują tylko część prawdy, co w efekcie deformuje ostateczną treść komunikatu).

3. **Co to jest aktywne słuchanie?** Nauczyciel wyjaśnia, że istotą dobrego porozumiewania się między ludźmi jest słuchanie aktywne, czyli uważne. Przekazuje podstawowe informacje na temat cech oraz technik aktywnego słuchania. Może również zaproponować uczniom zebranie cech dobrego słuchacza – propozycje uczniów zapisuje na tablicy lub plakacie.

A. Dobry słuchacz:

- skupia się na rozmówcy i na rozmowie.
- utrzymuje kontakt wzrokowy z rozmówcą
- nie zajmuje się czymś innym, tylko słucha
- jest zainteresowany tym, co ktoś mówi, nie stara się wejść w słowo
- zadaje pytania otwarte

B. Techniki aktywnego słuchania;

- Parafrazowanie: pozwala dokładnie zrozumieć co chce nam przekazać rozmówca, np. „Jak cię dobrze zrozumiałem chodzi ci o...”, „Chodzi ci o to, że...”
- Odzwierciedlanie uczuć: ma na celu rozpoznanie uczuć przeżywanych przez rozmówcę, np. „Widzę, że jesteś zdenerwowany...” „Jest ci przykro, ponieważ...”, „Widzę, że cię to cieszy...”, „Nie czujesz się chyba dobrze w tej sytuacji”.
- Precyzowanie: pozwala uzyskać istotne szczegóły i wyjaśnienia związane z informacją: „Możesz to jeszcze raz powtórzyć?” „Gdzie to się stało?”.

4. **Odgrywanie scenek** – ćwiczenie aktywnego słuchania (ok. 10 min.)

Uczniowie w parach ćwiczą nowo zdobyte informacje. Jeden uczeń w parze opowiada jakąś sytuację, może to być również film czy książka, a drugi uczeń słucha,

wykorzystując techniki aktywnego słuchania. Uczniowie powinni mieć możliwość podzielenia się swoimi odczuciami i spostrzeżeniami z ćwiczenia.

5. Zakończenie - „Głuchy telefon II”. Nauczyciel przekazuje uczniowi kilkudzaniową informację. Uczniowie mogą teraz wykorzystywać techniki aktywnego słuchania. Czy informacja została zniekształcona w takim samym stopniu jak w wersji pierwszej?

Zajęcia na temat słuchania należy przeprowadzać kilkakrotnie – można wtedy mieć nadzieję, że uczniowie utrwalą sobie techniki uważnego słuchania, co ułatwi im porozumiewanie się z innymi ludźmi.

Temat zajęć: Poczuć własną wartość

Czas trwania: 2 x 45 min.

Cele:

Uczniowie:

- potrafią określić, jakie znaczenie ma poczucie własnej wartości
- potrafią zaprezentować zachowania mające związek z posiadaniem dobrego poczucia własnej wartości
- potrafią określić, co ma wpływ na kształtowanie się poczucia własnej wartości
- potrafią określić, jakie własne działania budują dobre poczucie własnej wartości

Metody:

scenki, burza mózgów, dyskusja, miniwykład

Formy:

praca w grupach, praca indywidualna

Środki:

kartki papieru formatu A4, długopisy

CZĘŚĆ I. CO TO JEST POCZUCIE WŁASNEJ WARTOŚCI.

1. Zadanie: w grupach uczniowie przygotowują scenki. Mają przedstawić zachowanie osoby mającej wysokie poczucie własnej wartości.

Ważne jest, aby każdy uczeń brał udział w scenie. Podczas przygotowywania scenek nauczyciel podchodzi do grup i sprawdza etap przygotowań oraz spójność z tematem. Gdy uczniowie próbują najpierw pokazać zachowanie odwrotne do zadanego, koryguje ich pomysły. Nauczyciel powinien zadbać, żeby uczniowie skoncentrowali się wyłącznie na odegraniu zachowań z zadanego tematu.

2. Odgrywanie scenek. Po każdej prezentacji uczniowie – obserwatorzy nazywają zaprezentowane przez grupę zachowania i umiejętności osoby mającej dobre poczucie własnej wartości. Nauczyciel zapisuje pomysły uczniów na tablicy, po czym odgrywana jest scenka kolejnej grupy.

Powstaje spis zachowań i umiejętności. Nauczyciel prosi uczniów, by poszukali wśród wypisanych na tablicy propozycji takich zachowań, które chociaż raz w życiu, nawet w niewielkim stopniu, były ich udziałem. Przypomina, że umiejętności rozwijamy w ciągu całego życia, że czasem określone zachowanie przychodzi nam łatwiej, a czasem trudniej – zależy od okoliczności. Jeśli jednak chociaż raz udało się, np. odmówić czegoś lub wypowiedzieć swoje zdanie, to taka sytuacja może być dla nas wzorem zachowania, które możemy wykorzystać w trudniejszych być może okolicznościach. Ważne, żeby tę raz wykorzystaną umiejętność rozwijać.

3. Praca w grupach: Co to jest poczucie własnej wartości? Skąd się bierze/jak powstaje? Do czego się przydaje w życiu ?

Grupy opracowują temat, a potem kolejno prezentują swoje pomysły. Nauczyciel krótko zapisuje je na tablicy. Powstaje z tego definicja poczucia własnej wartości. Podsumowanie robią uczniowie.

CZĘŚĆ II. KSZTAŁTOWANIE DOBREGO POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI

- 1. Prosimy uczniów, by pogrupowali źródła poczucia własnej wartości ze względu na pochodzenie (z zewnątrz, z wewnątrz, od rodziny, od rówieśników itp.)**

2. **Praca w trójkach: Jak ja mogę kształtować swoje poczucie własnej wartości ? (na poziomie konkretnych zachowań).** Uczniowie wypisują 3 do 5 zachowań, dzięki którym kształtujemy swoje poczucie wartości.
3. **Na forum klasy prezentowane są efekty pracy w trójkach.** Każda trójka podaje po jednym zachowaniu, którego jeszcze nie wymieniła żadna z grup – nauczyciel wypisuje na tablicy zachowania aż do wyczerpania pomysłów.
4. **Praca indywidualna: Nauczyciel prosi uczniów, by wybrali z zachowań wypisanych na tablicy jedno, które będą od tej pory stosować.** Swoimi wyborami nie muszą dzielić się na forum klasy.

CZEŚĆ III. PRAKTYKA CZYNI MISTRZA

1. Ćwiczenia do wyboru (praca indywidualna lub w trójkach):

Wariant 1. - praca indywidualna;

Każdy uczeń zapisuje na kartce jedną swoją zaletę, umiejętność, pozytywną cechę. Kiedy wszyscy są gotowi, na hasło od nauczyciela razem krzyczą głośno to, co zapisali.

Wariant 2. - praca w trójkach:

Każda z grup znajduje trzy zalety/ umiejętności/ pozytywne cechy każdego członka swojej grupy. Każdy głośno odczytuje jedną zaletę jednego swojego kolegi z grupy.

Zał. 2 Ankieta badająca samopoczucie ucznia w szkole

Ankieta

Samopoczucie ucznia w szkole

Proszę Cię o udzielenie szczerych odpowiedzi, które pozwolą nam poznać atmosferę panującą wśród uczniów i być może poprawić ją w przyszłości. Zapewniam, że ankieta jest anonimowa i udzielone odpowiedzi nie zostaną wykorzystane przeciwko Tobie oraz innym uczniom.

1. Lubisz chodzić do swojej szkoły?

a) zdecydowanie tak

b) raczej tak

- c) *raczej nie*
- d) *zdecydowanie nie*

2. *W szkole czujesz się? (Podkreśl dwie odpowiedzi)*

- a) *dobrze*
- b) *źle*
- c) *bezpiecznie*
- d) *zagubiony*
- e) *zagrożony*
- f) *samotny*
- g) *zastraszony*

3. *Czujesz, że nauczyciele szanują Twoje poglądy? (Podkreśl jedną odpowiedź)*

- a) *zdecydowanie tak*
- b) *raczej tak*
- c) *raczej nie*
- d) *zdecydowanie nie*

4. *W przypadku kłopotów zwróciłbyś się do: (Podkreśl dwie odpowiedzi)*

- a) *wychowawcy*
- b) *dyrektora szkoły*
- c) *innego nauczyciela*
- d) *pedagoga szkolnego*
- e) *kolegi lub koleżanki*
- f) *nikogo*
- g) *innych osób. Podaj jakich*

5. *Twoim zdaniem uczniowie mogą liczyć na pomoc nauczycieli, gdy mają kłopoty osobiste? (Podkreśl jedną odpowiedź)*

- a) *zdecydowanie tak*
- b) *raczej tak*
- c) *raczej nie*
- d) *zdecydowanie nie*

6. *Uważasz, że większość nauczycieli naszej szkoły jest: (Podkreśl najwyżej trzy cechy)*

- a) *życzliwa*
- b) *sprawiedliwa*

- c) przyjacielska
- d) z poczuciem humoru
- e) wymagająca
- f) nerwowa
- g) złośliwa

7. Czy Twoi nauczyciele są dla Ciebie wzorem do naśladowania? (Podkreśl jedną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie

8. Uważasz, że można porozmawiać z nauczycielem nie tylko o nauce i stopniach? (Podkreśl jedną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie

9. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy mają kłopoty w nauce? (Podkreśl jedną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie

10. Czy lekcje w Twojej szkole są interesujące? (Podkreśl jedną odpowiedź) Wymień te, które są najbardziej interesujące?

- a) zdecydowanie tak.....
- b) raczej tak.....
- c) raczej nie.....
- d) zdecydowanie nie.....

11. Uważasz, że twoja szkoła umożliwia Ci rozwijanie Twoich zainteresowań i uzdolnień? (Podkreśl jedną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie

12. W jakich formach spędzania wolnego czasu uczestniczylibyś? (Podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi)

- a) koła zainteresowań
- b) zajęcia rekreacyjno-sportowe
- c) dyskoteki
- d) wycieczki, biwaki
- e) inne. Podaj jakie

13. W szkole zdarzają się: (Podkreśl wybrane odpowiedzi)

- a) kradzieże
- b) pobicia
- c) sprzedaż narkotyków

14. Które z określeń najbardziej odzwierciedla Twoją pozycję w szkole? (Podkreśl jedną odpowiedź)

- a) Nie mam żadnego wpływu na decyzje podejmowane w szkole
- b) W niektórych sprawach mój głos brany jest pod uwagę
- c) Mój głos jest często decydujący w podejmowanych działaniach
- d) Nie jestem zainteresowany braniem udziału w życiu szkoły

Płeć: (wstaw x w odpowiednią kratkę)

Dziewczyna

Chłopiec

Zał. 3 Test pozwalający określić profil inteligencji wielorakich.

TEST INTELIGENCJI WIELORAKICH

Oceń od 0 do 3 punktów każde stwierdzenie. Jeśli nie identyfikujesz się z danym stwierdzeniem, wstaw 0, jeśli w pełni się z nim zgadzasz – 3 punkty, jeśli pośrednio 2 lub 1 punkt.

Sekcja 1	Punktacja
1. Lubię czytać.	

2. Robienie notatek pomaga mi lepiej zapamiętać i zrozumieć materiał.	
3. Koresponduję z różnymi osobami.	
4. Łatwo przychodzi mi wyrażanie swoich myśli słowami.	
5. Prowadzę pamiętnik.	
6. Lubię rozwiązywać krzyżówki i zagadki słowne.	
7. Pisanie sprawia mi przyjemność.	
8. Lubię brać udział w dyskusji.	
9. Interesuję się językami obcymi.	
10. Lubię bawić się w różnego rodzaju gry słowne, anagramy, zabawy w przestawianie głosek lub sylab itp.	
Razem:	

Sekcja 2	Punktacja
1. Potrafię wyobrazić sobie swoje pomysły.	
2. Lubię studiować mapy.	
3. Dobrze orientuję się w mapach, schematach, wykresach.	

4. Lubię urządzać wnętrza.	
5. Lepiej zapamiętuję, gdy przedstawię sobie coś graficznie.	
6. Lubię tworzyć dzieła sztuki wizualnej, posługując się różnymi środkami.	
7. Lubię oglądać albumy.	
8. Potrafię w sposób obrazowy przypomnieć sobie różne zdarzenia.	
9. Mam dobrą orientację w terenie	
10. Chętnie odwiedzam galerie, muzea, teatry.	
Razem:	

Sekcja 3	Punktacja
1. Dbam o porządek w moim otoczeniu.	
2. Lubię rozwiązywać zagadki wymagające logicznego myślenia.	
3. Wskazówki „krok po kroku” są dla mnie dużą pomocą.	
4. Łatwo się frustruję przy mało zorganizowanych osobach.	
5. Szybko potrafię liczyć i wykonywać różne kalkulacje matematyczne.	

6.Dokładnie planuję swoje wydatki.	
7.Lubię pracować przy komputerze.	
8.Planowanie i układanie harmonogramów daje mi satysfakcję.	
9.Lubię rozwiązywać różne problemy.	
10.Jeśli coś nie ma dla mnie sensu, czuję się zniechęcony.	
Razem:	

Sekcja 4	Punktacja
1. Szybko zapamiętuje zasłyszane melodie.	
2. Potrafię skupić się na dźwięku.	
3. Mam poczucie rytmu.	
4. Potrafię skupić się na dźwięku. Chcę nauczyć się grać na jakimś instrumencie.	
5. Lubię rytm wierszy.	
6. Zapamiętuję lepiej poprzez układanie treści w rymy.	

7. Jest mi trudno skoncentrować się na nauce, gdy gra radio lub telewizor.	
8. Lubię wiele rodzajów muzyki.	
9. Łatwo zapamiętuję słowa piosenek.	
10. Łatwo rozpoznaję melodie, które słyszałem wcześniej.	
Razem:	

Sekcja 5	Punktacja
1. Lubię ręcznie wykonywać różne rzeczy.	
2. Nie lubię siedzieć w jednym miejscu przez dłuższy czas.	
3. Lubię sport.	
4. Najlepiej uczę się przez wykonywanie jakiejś czynności.	
5. Bliska jest mi zasada: „w zdrowym ciele, zdrowy duch”.	
6. Sztuka i prace ręczne to miłe sposoby spędzania wolnego czasu.	

7. Lubię taniec.	
8. Prowadzę aktywny tryb życia.	
9. Lubię pracować z użyciem narzędzi.	
10. Mam dobry refleks.	
Razem:	

Sekcja 6	Punktacja
1. Najlepiej uczę się z innymi osobami.	
2. Prowadzę bogate życie towarzyskie.	
3. Lubię pogawędki.	
4. Wyznam zasadę, że im nas więcej, tym weselej.	
5. Łatwo nawiązuję nowe znajomości.	
6. Ważne jest dla mnie uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym.	

7. Nie lubię samotności.	
8. Lubię programy telewizyjne typu talk show.	
9. Lubię gry zespołowe.	
10. Pełnię funkcję społeczną w organizacjach, stowarzyszeniach itp.	
Razem:	

Sekcja 7	Punktacja
1. Wolę pracować w pojedynkę niż zespołowo.	
2. Najlepiej uczę się, gdy mam do czegoś stosunek emocjonalny.	
3. Lubię czytać książki biograficzne.	
4. Interesuję się psychologią.	
5. Zwykle jestem świadomy swoich emocji.	
6. Potrafię wyjaśnić przyczynę swojego lub czyjegoś zachowania.	

7. Zawsze muszę wiedzieć, dlaczego mam coś zrobić, zanim to zrobię.	
8. Piszę dziennik lub pamiętnik.	
9. Lubię sobie wyobrazać różne rzeczy.	
10. Lubię filmy psychologiczne.	
Razem:	

Wyniki:

Sekcja	Rodzaj inteligencji	Liczba punktów
1.	inteligencja słowna	
2.	inteligencja wizualno – przestrzenna	
3.	inteligencja logiczno – przestrzenna	
4.	inteligencja muzyczna	

5.	inteligencja fizyczno – kinestetyczna	
6.	inteligencja interpersonalna	
7.	inteligencja intrapersonalna	

Im większa liczba punktów, tym bardziej rozwinięty u ucznia dany typ inteligencji.

Załącznik 4 Zasady skutecznej komunikacji

Nawiązanie współpracy z rodzicami będzie łatwiejsze, jeśli:

- stworzymy dobrą atmosferę rozmowy, dzięki czemu rodzic nie będzie odczuwał lęku przed negatywną oceną i nie będzie się bał zadawać pytania;
- precyzyjnie sformułujemy problem, z którym boryka się dziecko, jednocześnie podkreślając zalety i mocne strony ucznia;
- podzielimy się z rodzicami szczerze swoimi przemyśleniami i planami związanymi z uczniem;
- potraktujemy rodzica jako równorzędnego, kompetentnego partnera, pamiętając, że może on być niezastąpionym źródłem informacji niezbędnych w naszej pracy z uczniem;
- okażemy rodzicom życzliwość, podziw i aprobatę, czym dodamy im odwagi do większego zaangażowania się w proces wychowania ucznia;
- będziemy unikali przedwczesnych ocen, zachowując gotowość do zmiany poglądów pod wpływem informacji uzyskanych od rodzica;
- nie będziemy obawiali się wyrażania odmiennych niż rodzice opinii, pamiętając o tym, by czynić to w sposób spokojny i argumentować swój punkt widzenia;

- przedstawimy rodzicom konkretne propozycje rozwiązania problemu, wskazując im, w jaki sposób mogą włączyć się w ich realizację;
- dostrzeżemy i zwerbalizujemy podobieństwa naszych poglądów, co umożliwi uzgodnienie wspólnych wartości ;
- podkreślimy naszą współodpowiedzialność za rozwój ucznia.

Opracowała: Barbara Pecel